

JUSTITSMINISTERIET

Dato:
Sagsnr.: 2022-0035-0310
Dok.: 2413630

UDKAST TIL TALE

**til brug for besvarelsen af samrådsspørgsmål AR fra Folketingets
Retsudvalg den 19. maj 2022.**

Samrådsspørgsmål AR

”Ministeren bedes redegøre for, hvordan regeringen har været involveret og orienteret om efterforskningen og sigtelsen af folketingsmedlem Claus Hjort Frederiksen.”

Spørgsmålene er stillet efter ønske fra Sophie Løhde (V) og Morten Dahlin (V).

[Indledning]

Tak for ordet.

Jeg er med samrådsspørgsmålet blevet bedt om at redegøre for, hvordan regeringen har været involveret i og orienteret om efterforskningen og sigtelsen af Claus Hjort Frederiksen.

Jeg vil gerne indledningsvist understrege, at jeg personligt har stor forståelse for, at der er tale om en sag, der fylder meget. Det gælder os alle sammen.

Det er dog helt åbenbart også en meget alvorlig sag, og også en sag, som jeg er sikker på, at vi alle gerne havde været foruden.

Det er samtidig en sag uden fortilfælde. Mig bekendt er det første gang, at vi står med en sag, hvor justitsministeren ifølge straffeloven har påtalekompetencen, hvor der ifølge grundloven er spørgsmål om ophævelse af parlamentarisk immunitet, og hvor sagen indeholder højt klassificerede oplysninger, som skal beskyttes af hensyn til statens sikkerhed.

Der er to meget vigtige hensyn, der skal afvejes over for hinanden. På den ene side hensynet til at bibringe

Folketinget de oplysninger, der er relevante for, at Folketinget på et oplyst grundlag kan tage stilling til sagen, og på den anden side hensynet til at sikre, at oplysninger, der er klassificerede af hensyn til statens sikkerhed, ikke kompromitteres.

Lad mig derfor indlede med at sige noget om rammerne for, hvad jeg kan sige om en sag af denne karakter på et samråd, og om de generelle rammer for orienteringen af justitsministeren og regeringen i sådanne sager. Herefter vil jeg komme ind på den videre proces i forhold til Folketingets stillingtagen til spørgsmålet om ophævelse af Claus Hjort Frederiksens immunitet.

[Om rammerne for, hvad ministeren kan sige]

Jeg forstår som sagt godt interessen for sagen.

Der er dog nogle meget snævre rammer for, hvad jeg reelt kan og vil sige om en sag af denne karakter på et samråd.

For det første er der tale om en konkret straffesag. Af principielle grunde er jeg derfor – ligesom tidligere justitsministre i øvrigt har været det – tilbageholdende med offentligt at kommentere på den konkrete sag.

For det andet gælder det generelt, at sager, der vedrører statens sikkerhed, som bekendt drøftes i et særligt udvalg nedsat af Folketinget – Kontroludvalget – som har til formål at have indseende med efterretningstjenesterne. Det er fortroligt, hvad der drøftes i udvalget. Det er nu engang de spilleregler, som Folketinget har valgt.

For det tredje er regeringen af principielle grunde – ud fra et hensyn til regeringens interne processer – meget tilbageholdende med at redegøre for regeringsinterne overvejelser og drøftelser over for Folketinget.

Sådan har det været under tidligere regeringer. Og sådan er det også under den nuværende regering.

Det handler om at beskytte vores demokratiske samfund og vores folkestyre ved at anerkende, at vi er nødt til at værne om fortroligheden, når det gælder vores efterretningstjenester og ikke mindst statens sikkerhed. Samtidig med, at der selvfølgelig sikres parlamentarisk kontrol.

Det er grundlæggende paradokset på det her område: At forsvaret af vores åbne samfund i visse sammenhænge kræver en vis grad af lukkethed.

[Om præmissen for samrådsspørgsmålet]

Lad mig så vende mig mod selve samrådsspørgsmålet.

Jeg vil gerne i den forbindelse anfægte den præmis, der tilsyneladende ligger til grund for samrådsspørgsmålet. Nemlig, at regeringen skulle have været indblandet i den konkrete sag.

Jeg kan afvise, at statsministeren, jeg selv, den forhenværende justitsminister eller andre ministre i regeringen har skullet tiltræde eller på anden måde godkende, at der i sagen mod Claus Hjort Frederiksen er foretaget efterforskningsskridt eller rejst sigtelse. Det samme gør sig gældende i forhold til Rigsadvokatens beslutning om at indstille, at der rejses tiltale mod Claus Hjort Frederiksen.

De beslutninger er myndighedernes.

Det er politiet og anklagemyndigheden, der vurderer, om der er grundlag for at rejse sigtelse i en konkret sag.

I den forbindelse er myndighederne underlagt et objektivitetsprincip, der indebærer, at de ikke iværksætter efterforskningsskridt eller rejser sigtelser af politiske grunde. Det sker alene, når der er rimelig formodning om, at et

strafbart forhold er begået. Og myndighederne har efterforsket og behandlet sagen mod Claus Hjort Frederiksen, som de ville gøre i enhver anden straffesag.

[Om de generelle rammer for orienteringer i sager om statens sikkerhed]

Det betyder ikke, at justitsministeren *ikke* har været orienteret om sagen.

Det følger af PET-loven, at PET har til opgave at holde justitsministeren underrettet om 1) forhold af betydning for landets indre sikkerhed, 2) forhold af væsentlig betydning for efterretningstjenestens virksomhed og 3) om vigtige enkeltsager.

Det betyder med andre ord, at PET har pligt til på eget initiativ løbende at underrette justitsministeren om vigtige enkeltsager.

Justitsministeren orienterer regeringen om sager vedrørende statens sikkerhed i regeringens sikkerhedsudvalg.

I lighed med tidligere regeringer kan jeg dog ikke inden for rammerne af et samråd – uanset om det er åbent eller lukket – besvare spørgsmål om, i hvilket omfang, hvornår og hvad regeringen måtte være blevet orienteret om i

regeringens sikkerhedsudvalg. Det skyldes, at oplysningerne herom er klassificerede.

Fordi PET efter PET-loven er forpligtet til at orientere justitsministeren om bl.a. vigtige enkeltsager, har min forgænger som justitsminister dog været orienteret om sagen mod Claus Hjort Frederiksen, ligesom jeg selv er blevet orienteret om sagen som ny justitsminister.

Jeg vil dog gerne – igen – understrege, at hverken den daværende justitsminister eller andre ministre i regeringen har skullet tiltræde eller på anden måde godkende, at der i den konkrete sag er foretaget efterforskningskridt, rejst sigtelse eller beslutning om at indstille, at der rejses tiltale i sagen.

Henset til sagens særlige karakter og de synspunkter – ikke mindst om politisk indblanding, der har været fremført i pressen – vil jeg oplyse, at Justitsministeriet har orienteret Statsministeriet om sigtelsen i sagen, ligesom Statsministeriet er blevet orienteret om ministeriets modtagelse af tiltaleindstillingen. Begge orienteringer er sket efter sigtelsen, og efter Justitsministeriets modtog Rigsadvokatens indstilling om tiltalerejsning.

[Om den konkrete straffesag mod Claus Hjort Frederiksen]

Som bekendt modtog Justitsministeriet den 10. maj 2022 en indstilling fra Rigsadvokaten om tiltalerejsning i sagen mod Claus Hjort Frederiksen.

Det er Rigsadvokatens juridiske og faglige vurdering, at der skal rejses tiltale mod Claus Hjort Frederiksen for overtrædelse af straffelovens § 109 om uberettiget videregivelse af højt klassificerede oplysninger.

Det er efter grundloven en forudsætning, at et flertal i Folketinget samtykker til ophævelse af immuniteten, før der kan rejses tiltale mod et medlem af Folketinget.

Derfor inviterede jeg også den 12. maj 2022 partilederne fra Folketingets partier til møder i Justitsministeriet.

På møderne er partierne blevet orienteret om sagen og om, hvordan myndighederne har behandlet sagen. De har også haft mulighed for at stille spørgsmål til rigsadvokaten og chefen for PET.

I den konkrete sag, indgår der – som allerede nævnt – højt klassificerede oplysninger i sagen, som skal beskyttes af hensynet til statens sikkerhed.

Derfor er det også myndighedernes klare vurdering, at sagens særlige karakter nødvendiggør en proces, hvor oplysningerne holdes i en meget snæver kreds og ikke deles med alle 179 medlemmer af Folketinget. Det har jeg naturligvis lyttet til.

[Afslutning]

Jeg har så tidligere i dag konstateret, at der ikke er et flertal i Folketinget for ophævelse af immunitet. Flere partier kræver, at alle 179 medlemmer får indsigt i sagen.

Og dermed står jeg nu med et valg. Enten så frigiver jeg nogle meget fortrolige oplysninger om statens sikkerhed over for Folketinget imod myndighedernes anbefaling. Ellers vil Claus Hjort Frederiksen fortsat have immunitet og dermed undgå at blive stillet for en dommer.

Og her vil jeg bare sige, at der vælger jeg klart det sidste. Jeg har et ansvar over for befolkningens og for statens sikkerhed, og det er klart det vigtigste for mig.

Der vil derfor på nuværende tidspunkt ikke kunne rejses tiltale i sagen. Det vil jeg hurtigst muligt meddele Rigsadvokaten, som herefter må tage stilling til, hvad der videre skal ske i sagen.

Mange tak for ordet.